तत्पुरुषाभिधा सा स्यात् दुर्लभा सर्वकामदा" इति तत्पुरुषलक्षणम्। "द्विलिङ्गो वा त्रिलीङ्गो वा चतुष्पञ्चादिलिङ्गवान्। तापिञ्छकरकाकारो देवदेवः सदाशिवः" इति सदाशिवलक्षणम्। इत्यघोरादिपञ्चकलक्षणम्। प्रयोगपारिजाते वराहपु० "द्विनाभिश्चक्ररूपा या भवेद्धरिहरात्मिका। नाभौ लिङ्गेन युक्ता वा श्वेतभागे खुरान्विता। शिवनाभिरिति ख्याता भुक्तिमुक्तिफलप्रदा। वासुदेवमयं क्षेत्रं लिङ्गं शिवमयं स्मृतम्। तस्माद्धरिहरक्षेत्रे पूजयेत् शङ्कराच्युतम्। भवेच्छिलाशतैः शस्ता चतुर्वर्गफलप्रदा"। तस्या माहात्म्यम् स्कन्दपुराणे "द्वाराचक्रशिला देवि! भद्रावास समन्विता। तत् पात्रसहितं यत् स्यात् तीर्थं द्वादशयोजनम्। म्लेच्छदेशे शुचौ वापि चक्राङ्को यत्र तिष्ठति। योजनानि तथा त्रीणि मम क्षेत्रं वसुन्धरे!। तन्मध्ये म्रियते यस्तु पूजकः सुसमाहितः। शतबाधाविनिर्मुक्तो न पुनः सोऽपि जायते। चक्राङ्कितस्य सान्निध्ये यत्कर्म क्रियते नरैः। स्नानं दानं तपो होमः सर्वं भवति चाक्षयम्। संवत्सरन्तु यत् पापं मनसा कर्मणा कृतम्। तत्सर्वं नश्यते पुंसां सकृच्चक्राङ्कदर्शनात्। ज्वरदाहो विषञ्चैव अग्निचौरभयं तथा। सर्वे ते प्रशमं यान्ति सकृच्चक्राङ्कमार्जनात्। भूतप्रेतपिशाचाश्च डाकिन्यश्च वसुन्धरे!। सर्वे ते प्रलयं यान्ति पञ्चचक्रान्वितं न्यसेत्। भक्त्या वा यदि वाऽभक्त्या चक्राङ्कं पूजयेन्नरः। अपि चेत् सुदुराचारो मुच्यते नात्र संशयः। संवत्सरन्तु यः कुर्य्यात् पूजास्पर्शनदर्शनम्। विना साङ्ख्येन योगेन मुच्यते नात्र संशयः"। द्वारकाशिलावर्णविशेषलक्षणम् पद्मपुराणे "कृष्णा मृत्युप्रदा नित्यं कपिला तु भयावहा। औन्मत्त्यं कर्बुरा दद्यात् पीता धनविनाशिनी। धूम्राभा पुत्रनाशाय भग्ना भार्य्याधनापहा। श्वेतास्तिलाः सुसंपूर्णाः सर्वकामार्थदायिकाः। अच्छिद्रचक्रा सा पूज्या दुःखदारिद्र्यनाशिनी। वर्त्तुला चतुरस्रा च पूजिता सिद्धिदायिका। सुखदा समचक्रा च विषमा दुःखदा भवेत्। निषिद्धशिलापि तत्रैव "छिद्रा भग्ना त्रिकोणा च तथा विषमचक्रिका। अर्द्धचन्द्राकृतिर्या च पूज्यास्ता न भवन्ति हि"। प्रयोगपारिजाते तु विशेषः "भिन्नश्चैवार्थनाशाय स्थूलो बुद्धिविनाशकः। दीर्घश्चायुर्हरो ज्ञेयो रूक्ष ऋद्धिविनाशकृत्। शुक्लवर्णा शुभा ज्ञेया दन्तचक्रा तथैव च"। चक्रभेदे मूर्त्तिभेदोऽग्निपुराणे उक्तो यथा "सुदर्शनस्त्वेकचक्रे लक्ष्मीनारायणो द्वये। अच्युतः स्यात्तत्त्रिकेण युतो देवस्त्रिविक्रमः"। जनार्दनश्चतुश्चक्रो वासुदेवश्च पञ्चभिः। षट्चक्रश्चैव प्रद्युम्नः संकर्षणश्च सप्तभिः। पुरुषोत्तमश्चाष्टचक्रो नवव्यूहो नवात्मकः। दशावतारो दशभिर्दशैकेनानिरुद्धकः। द्वादशात्मा द्वादशभिरत ऊर्द्ध्वमनन्तकः"। गरुड़पुराणे तु चतुश्चक्रश्चतुर्भुज इति विशेषः। चक्रभेदेन विशेषोऽपि तत्रैव। "एकचक्रशिला पूज्या भुक्तिमुक्तिफलप्रदा। द्विचक्रश्चाच्युतो देवो देवेन्द्रत्वफलप्रदः। श्रीप्रदो रिपुहन्ता च चतुश्चक्रो जनार्दनः। पूजयेद्भक्तिसंयुक्तः सुगन्धैः कुसुमादिभिः। पञ्चभिर्वासुदेवः स्यात् प्रभुश्चक्रैः सदार्चितः। जन्ममृत्युभयात्त्राता भवेन्नैवात्र संशयः। षड्भिश्चक्रैश्च प्रद्युम्नो लक्ष्मीकीर्त्तिप्रदो भवेत्। पूजितो भक्तिभावेन चक्रतीर्थशिलोद्भवः। बलभद्रशिला ज्ञेया सप्तचक्राङ्किता खग!। पूजितस्तुष्यते देवः पुत्रपौत्रप्रदो भवेत्। वाञ्छितं वसुभिश्चक्रैर्ददाति पुरुषोत्तमः। नवव्यूहो नवचक्रो दुर्लभं यत् सुरैरपि। पूजितः केशवस्तस्य ददाति स्थानमुत्तमम्। राज्यदो दशभिश्चक्रैर्दशावतारसंज्ञकः। दशावतारपूजा स्याच्चक्राङ्कस्यास्य पूजनात्। एकादशभिरैश्वर्य्यमधिकञ्च प्रयच्छति। पूजितो भक्तिभावेन चक्रतीर्थशिलोद्भवः। तत्रैव प्राप्यते देवश्चक्रैर्द्वादशभिश्चितः। पूजितः सर्वकामानामनन्तफलदायकः। द्वादशात्मा स विज्ञेयो भुक्तिमुक्तिप्रदोऽर्च्चितः। अत ऊर्द्ध्वं परात्मासौ सदा प्रीतिविवर्द्धनः। पूजितः सर्वलोकात्मा विष्णुलोकप्रदायकः इति चक्राङ्कितशिलाः कथिताः कुलनामतः"। एकचक्रविषये विशेषस्तु प्रयोगपारिजाते। "एकचक्रे विशेषोऽस्ति सविशेषस्तथोच्यते। शुक्लरक्तं तथा रक्तं द्विवर्णं बहुवर्णकम्। यद्येकचक्रिणः स्युश्च तेषां संज्ञा भवेत् क्रमात्। पुण्डरीकः प्रलम्बघ्नो रामो वैकुण्ठ एव च। विश्वेश्वर इति ब्रह्मन् तेषां पूजाफलं शृणु। मोक्षं मृत्युं विवादञ्च दारिद्र्यं परतन्त्रताम्। ददाति पूजकस्यासौ तस्मात्तां परिवर्जयेत्"।